

מסורת הש"ס

א) ועידין לו: ועידין...
ב) וזכיה ג. ע"פ. (לעיל ט)
ג) ועידין (ד) ונחיתים
ד.א) (לעיל ט) ועידין.
ו) (לעיל טא) ועידין.
ז) ועידין (ט) וזכיה גיטין
ח) ועידין הם הוה סוף דמיור
והתני מחולל הימור הוה
נמי חילף לאוקמי אפי'
לר"א. ע"פ (ט) ועידין.
י) ונחיתים דל.

תורה אור השלם

1. כי יקח איש אשה
ובקעה וזקח אה לא
תפוצאון בעיניו כי קמצא
כה ערה דבר וקבץ לה
ומקום הוה ונתן כיתה
ושלחה מבתיה.

מוסף רש"י

שמו יבקע הנוד. קודם
שפירש ממנו ועידין (ט)
והוכר שלה היה עתה
ללא ליד הפרשה וספה
עגלים למפרע ויורין (ד)
דכחלה כי מפרש לה
לחור וכן איכא למימר
הך דמשה שפחה לנחן
כתיב כי בריה דמשיקה
מחן הוה נמי דיעיה
הוה משה קריתא שם
וחילין עשה אכל כי
קבץ ערה ולא זכרה לה
חתימה מינה מחו לה
כריה איכא למימר. הוה
אפילו לנחן לא לנחן
מחיה אחיה ועידין (ט)
לכשיבקע. וכן כתיב.
למנה דלא חשיבה
ופוכה כד. וכי"ו ויורין (ד)
ענין דכח לאוקמי לומר
דלא חשיבה לנחן לא
שפחה. וזו נמי מפרש
לומר ועידין (ד) ונחיתים
ויחיה (ג). הוה נחיתים
גיטין. שיה חשיבה לו.
טופס לטון טופס. מיליל
נלפיו (ונחיתים ג.א) אף
מקום הוה את מותרת
לכל אדם. דזה עיקר
גיטין טופס.

כל הגמ' פרק שלישי גיטין

לא רצה אינה מקודשת. דלא בעל אלא על תנאי ולא נמקיים וכי
רצה מיהא מקודשת ואפי' דמשעת צעילה ספק רוצה ספק אינו
רוצה אמרינן הוכרר דמשעת צעילה הוה קידושין: טעמים למפרע.
שהרי לא הוכררה התרומה מעולם: לכשיבקע. כשיבנה ליד

לא רצה האב אינה מקודשת אמר ליה בין
לר' יהודה בין לר"ש לא שנא תולה ברעת
עצמו ולא שנא תולה ברעת אחרים אית
להו ברירה והתם כדקתני טעמא א"אמרו לו
לר"מ אי אתה מודה שבא יבקע הנוד ונמצא
זה שותה טבלים למפרע אמר להם לכשיבקע:
מתני' א"א הכותב טופסי גיטין צריך שיניח
מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן שטרי
מלוה צריך שיניח מקום המלוה מקום הלוה
מקום המעות מקום הזמן שטרי מקח צריך
שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר מקום
המעות מקום השרה ומקום הזמן מפני
התקנה ר' יהודה פוסל בכלול ר' אלעזר
יבכשור בכלול חוץ מגיטי נשים שנאמר
יכתב לה לר"ש: ור"מ אמר רב יהודה
אמר שמואל לר"ז צריך שיניח אף מקום הרי
את מותרת לכל אדם ור' אלעזר דרי
דאמר עדי מסירה כרתי ובעיני כתיבה
לשמה וצריכא דאי אישמעינן הך קבוייתא
בההיא הוא דאיכא לאוקמה כר"א דקתני אין
כותבין וקתני כתבו אבל סיפא דקתני אין
קיום הגט אלא בחותמו אימא ור"מ היא
דאמר עדי חתימה כרתי ואי אישמעי' בההיא
ההיא נמי איכא לאוקמה כר"א אבל הא
אימא מדסיפא ר"א הוה רישא לאו ר"א
צריכא: מפני התקנה: הוה תקנה אמר ר'
יונתן מפני תקנת סופר ור"א היא דאמר
עדי מסירה כרתי וברין הוא דאפי' טופס
נמי לא לכתוב וימושום תקנת סופרים שרו
רבנן ר' יהודה פוסל בכלול גזר טופס אמו
תורף גזר שמורות אמו גיטין ור"א מבכשור
בכולן חוץ מגיטי נשים טופס אמו תורף
גזר שמורות אמו גיטין לא גזר: שנאמר וכתב
לה: והא כי כתיב לה אתורף הוא דכתיב
אלא אימא מושום שנאמר וכתב לה לשמה
קשיא

שאין קיום הגט אלא בחותמו: אימא ר' מאיר היא. ואינו צריך
לשיר מקום התורף ואשמעינן שמואל דלרין ורבי אלעזר היא. וסיפא
דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמו לאו לאכשורי תורף דמרש
טובה וקתן דשלל לשמה קאי אלא אמיעתא קאי האשה כותבת את
גיטה לשמה והאיש שברו שאין קיום הגט אלא במסירתו ולא בחתימתו.
והא דנקט חותמו משום דרוב עדי מסירה הם החתומים בו א"כ רוב
גיטין חתומים הם אפי' לר"א מפני חיקון העולם: איכא לאוקמה
כר' אלעזר. ולא קשיא מידי דפרשית: אבל הא מדסיפא. פליג ר'
אלעזר ארישא דקתני רבי אלעזר מבכשור בכלול חוץ מגיטי נשים
ורישא מבכשור אף בגיטי נשים: אימא רישא לאו רבי אלעזר היא.
וא"ל לשיר מקום הרי את מותרת אלא מקום השמות לנדן משום
קטטה דלקמטין: קמ"ל. שמואל דרישא נמי כר"א ומרי תנאי ואלביא
דר' אלעזר דלקמטין: מפני תקנת סופר. המירו לכתוב טופס שלל
לשמה: ור"א היא. הא דקתני מפני התקנה המירו לכתוב טופס
הא לאו הכי הוה אסור רבי אלעזר היא דבעי לשמה כתיבה
מדאורייתא: לא לכתוב. דלמא אחי למכתב תורף אלא משום תקנת
סופר שיה מוזמנין לו שרו ליה ובלבד שישייר תורף לכתוב לשמה
ותורף דשאר בערות נמי גזר משום תורף דגיטין: ורבי יהודה כו'.
וגזר בערות אפי' טופס אמו גיטין: שטרות אמו גיטין. בטופס לא
גזר בגזירה לגזירה היא: והא כי כתיב לה אתורף כתיב. דנקרא
כריתות כתיב' דהיינו תורף והיכי יליף ר"א מיניה למיסר טופס:
אלא. לא חיימא שנאמר דמשעת מיניה יליף אלא משום כלומר משום
שנאמר בתורף וכתב לה לשמה גזרין טופס אמו תורף דלורייתא:
קשיא

כו.

עין משפט
גר מצוה

יד א מ"י פ"ג סנה
גירושין הלכה א סנה
ע"פ:
ב ט"ו ע"פ ח"מ ס"י גמ
ספיק א וסמך מד ספיק
ה:
גו ג מ"י ט"ו ט"ו ע"פ
ח"מ סמך מח ספיק
ה:
טו ד ה מ"י פ"ג סנה
גירושין הלכה א סנה
ט:

בין רבי יהודה בין לר"ש לא שנא וכו'. ורב יוסף דמסקי בפ'
בכל מערבין (ועידין דף לו): דלר"ש לית ליה ברירה גבי
הריני מערב לשמות של כל השנה כולה רציתי אלא רציתי לא
אלך דמסקי רב יוסף אפי' ור"ש רצה מבדע יום עירובו עירוב
ט"ו רב יוסף יתקן בין בתולה נדנית
עלמא לתולה נדנית אחרים:

התם ברקתני טעמא כו'. צפרק
בכל מערבין (ועידין דף לו):
מפרש רבא טעמא משום דבעינן
רשמיא ששייה ניכרין ונראה דהתם
גריס רבא מדליירי אבוי בתריה
ועוד דהתם נמי מסיק טעמא כי
הכא: רבי אלעזר מבכשור בכלול.
פירש נקוטערס ובלבד שיניח מקומות
הללו וקשה לר"י דנגמרא פסיק רב
כו' אלעזר וקאמר אפי' בעטרות
והאמר רב פפי כו' אלמא מחזי
כשיקרא ה"ז מחזי כשיקרא ואי לא
מכשיר ר"א אלא בעטרות דשטרות
מה מחזי כשיקרא איכא מאחא
שהניח מקום המלוה והלוה והמעות
ועוד משמע דלא פריך דמדרב פפי
אלא משום דפסיק כו' אלעזר אל
אי הוה סגר כרננן הוה ניחא ליה
ואי שייך בטופס מחזי כשיקרא
אפי' סגר כרננן תקיף לרב פפי
ונראה לר"י דר"א מבכשור בעטרות
אפי' תורף והשתא מחזי כשיקרא
שכתב פלוני ליה מפלוני ועדיין לא
לוח חוץ מגיטי נשים דפסול אפילו
טופס מדקתני משום שנאמר וכתב
לה משמע דפסול צניעו נשים טפי
מח"ק וא"ת ומנא ליה לגמרא דר"א
מכשיר בעטרות אפי' תורף דפרין
מדרב פפי דלמא בעטרות דשטרות
דווקא מבכשור וי"ל דאם איכא דלא
מכשיר אלא בעטרות שכתבין ליה
דברי ר"א אחר ת"ק ויהי לו לקצר
ולשנות ר' אלעזר פוסל בגיטי נשים
ור' יהודה פוסל בכלול וגם היה ראו
לשנות בגזר דשני כולל אחר מממיר
משלפניו אבל אי רבי אלעזר אחא
לאכשורי בעטרות אפי' תורף ניחא
דמנא דברי רבי יהודה קודם משום
דקאי אח"ת דליירי בעטרות ור"א
בעטרות מבכשור טפי מתנא קמא
וגיטין פסול טפי: חוץ מגיטי נשים. ואין לומר בשחרורי
עבדים נמי פסול דאם כן פסיק (לעיל ט) גבי שלשה דברים ששו
גיטי נשים לשחרורי עבדים לימני וכדברי ר"א בארבע דקתני
וכדברי ר"מ בארבע: וצריך שיניח מקום הרי את מותרת אב"ב
ארם. בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט ובפ' במרל
(לקמן פה). נמי תניא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג
ר"ת לכתוב לשון זה בגט אבל בטופסי גיטין לא היה כותב ומ"מ
אין להוליך לעו על גיטין הראשונים שהרי מאריכין לכתוב כמה
לשונות בגט דמשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: אבל סיפא
דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמו אימא ר"ם היא. מימה
דבסוף פרק שני לעיל (דף גז). מוקי לה ר' זריקא א"ר יוחנן
כר"מ ופרין עלה מההיא דמחזיר דאמר רבא בר כרמי חנה א"ר
יוחנן ר"א היא ודקא לשיני אמוראי ניבוא אליבא דר' יוחנן ומאי
קשיא ר"א משמע הכא דלע"ג דמוקמין ההיא דמחזיר כר"א מ"מ
מוקמין שפיר ההיא דהכל כשרים כר"מ ואור"י דלע"ג ששועה
נכריכותא כוה מ"מ מיסתבר דלמא כחד מנא אבל הך דפירקין
קשיא ר"א היא. הא דקתני מפני התקנה המירו לכתוב טופס
דאפי' ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסקי מדסיפא ר"א
רישא לאו ר"א דמטעם זה קאמר ר"י בפרק ד' (אחין יבמות כו')
כ: אחיות איני יודע מי שגלן ועוד דבתרתי קמיימא דמתניין
בחדא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמינהו כחד מנא:
מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דמנא ברישא דקבע
בגמרא אחר כך היינו משום דלמא לפרשי מפני התקנה
אליבא דמאן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ:
קא

תוספות ר"ד

ההובת תופסי
גיטין צריך שיניח מקום
האיש ומקום האשה
ומקום הזמן שטרי מלוה
צריך שיניח מקום המלוה
ומקום הלוה ומקום הזמן
ומקום המעות שטרי מקח
צריך שיניח מקום הלוקח
ומקום המוכר ומקום
המעות ומקום השרה
ומקום הזמן מפני התקנה
ר' יהודה פוסל בכלול ור'
אלעזר מבכשור בכלול אחר
מגיטי נשים שנאמר וכתב
לה לשמה פ"י אבל סב
העיר כותב ולא יעיל
אחרי הגט אלא לפני
אחריה העיר ולכתוב אחר
העיר וכן נמי בשטרי
הלואה ובכשורי מקח
ומכר וסחמא ודמילתא
אין הסופר מוכיח חופסין
אלא לפני עירו ואפי'
משיא אל לבו שפא יבא
לידו מפני אחרת: אמר
רב יהודה אמר שמואל
עריך שיניח אף מקום
הרי את מותרת לכל אדם
ור"א הוא דאמר עדי
מסירה כרתי ובעיני כתיבה
לשמה: מאי מפני התקנה
מפני תקן סופרים וברין
הוא דאפילו חופס נמי לא
לכתוב ומשום תקן סופר
שרו ליה רבנן ור' יהודה
פוסל בכלול גזר חופס
אפי' תורף וגזר שמורות
אמו גיטין ור"א מבכשור
בכולן חוץ מגיטי נשים
חופס אמו תורף גזר שאר
שמורות אמו גיטין לא גזר
חופס אמו תורף:

א) נראה מה דרבינו פני
מעת רש"י דבמיקו ט"ו
בעטרות גזר אמו גיטין ופי'
מפני ד"ה ר"א